

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben bárhon hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Meglátás minden nap a hétig és
Húsz utáni napok kivételével.Beszerzés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kóriratok visszavadásra
vagy megőrzésre nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 26.

A kuriai bíraskodásról.

— Fővárosi politikai tudósítónktól. —

Budapest, okt. 25.

Az idei választásoknak is lezárhatjuk az aktáit. Vasárnap választja meg Szentés város a követjét s azután már csak az utolsó felvonás következik, t. i. a kuria ítélete a megtámadott mandátumok sorsa felett.

Az 1899. XV. t. cz. ugyanis a kérvénnyel megtámadott választások feletti bíraskodást 8 évi időtartamra a kuriára bizta. De hogy mindenki megtudhassa, hogy mi a bűn és mi annak a következménye, az új törvény határozottan körülírja azokat a semmiségi okokat, melyek a mandátum megsemmisítését vonják maguk után. A kuria keze tehát kötve van s ha ítéletei nem felelnek meg az általános követelményeknek, akkor a hiba nem a kuriában, hanem inkább a törvényekben keresendő.

Alkalmunk volt a legfőbb bíróság egyik kiváló tagjával értekezni, a ki a következőket mondotta:

»A közvélemény nagy várakozással tekint a kuria ítéletei elé. Szállongó hírek szerint a megtámadott mandátumok megbírálására kiküldött tanács rendkívüli szigorral fog az ítéletek kimondásánál eljárni. Ez pedig azt jelentené, hogy a kuria megsemmisítene oly mandátumot is, melynél csak feltételezni — de bizonyítani nem — lehet, hogy tulajdonosa meg nem

engedett eszközök árán jutott hozzá. Pedig ez nem fog megtörténni. Mert a legfelsőbb tanács kénytelen magát azokhoz a törvényekhez tartani, a melyeket a parlament a választások tisztasága érdekében hozott.

Az 1899. XV. t. cz. feltétlen és feltételes semmiségi okokat állapít meg. A feltétlen semmiségi okok egyikének egyszerű bebizonyítása elegendő a mandátum megsemmisítésére, míg a feltételes semmiségi okok bebizonyításánál csak akkor semmisítetik meg a választás, ha megállapítatik, hogy a képviselő az érvénytelen szavazatok leszámításával nem nyerte el az abszolút többséget.

Már most mi képez feltétlen semmiségi okot? Az, hogy ha a megválasztott nem bír passzív választói joggal, továbbá hogy ha a jelölt maga veszteget, vagy hogy az ő megbízásából vesztegetnek. Az előbbi eset nagyon ritkán fordul csak elő s a dolog természetében rejlik, hogy egy választói jogosultsággal nem bíró jelölt képviselővé nem is választható meg.

A mi pedig a jelölt vesztegetéseire vonatkozik, azt hiszem bajosan fog találni jelölt, a ki személyesen veszteget, mikor azt kortesei jobban és kevesebb veszélyvel megteszik.

Feltétlenül semmiségi okot képez, ha a képviselő etet és itat. Itt azonban nincs meghatározva precíze, hogy mi képez etetést, itatást.

Mert a választás helyén a vidéki választók jogosítva vannak a szükséges ellátást követelni. Mi ennek a határa? És ha nem a jelölt, hanem más valaki

etet és itat, természetesen a jelölt tudtával és beleegyezésével, amely azonban nem bizonyítható, sejteni azonban lehet. Mit tegyen a kuria ilyen esetekben? Mindezek oly kérdések, amelyekre feleletet a törvény nem ad.

A feltételes semmiségi okok legfontosabbja a *tisztviselők korteskedése*, — mondhatnám — terrorizmusa ellen irányul. Csak hogy a ki ismeri a közigazgatási hatóságok hatalmát, az bajosan hiszi el, — hogy a tanuképpen megidézett választó polgár pld. a szolgabírójára hátrányos vallomást merjen tenni. És azután, hogy lehet megállapítani a pressiónált választók számát, továbbá azt, hogy azok nélkül megbukott volna-e a megválasztott képviselő abszolút többsége vagy nem.

A törvénynek az a fő baja, hogy azt ügyvédek és elméleti jogászok csinálták meg. Az előbbieknél foglalkozásában rejlik, hogy a törvényeken hézagok keletkezzenek, vagy maradjanak, amelyeket mint védők oly szívesen használnak ki. Az utóbbiak lehetnek kétségen kívül igen tudós és jeles jogászok, de gyakorlati tudások nincsen s bizony tisztán elméleti képességgel törvényt hozni nem lehet.

A törvény minden hézagai mellett a kuria tudni fogja a kötelességét. S ha majd nyolcz év múlva lejár a kuriának adott határidő s a kuriai bíraskodásról szóló törvény revízióra szorul, akkor mindenesetre fel fognak használni azok a tapasztalatok, a melyeket a kuriai ez idő alatt tett.

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Tanulás közben.

A bányadt őszi nap késő délelőtti órán ébredt. Barna fűhő-vánkosai közül felemelte fejét s a földre nézett.

Szemének meleg sugarai elhatottak a Kápolnásy grófok szép fekvésű, nagy angolkertjébe is, a melyre szintén ráborult már a természet hervadása. Az őszi verőfény most megint életet hozott beléje. A tavasz üdesége, bája, a nyár buja színpompája kis időre, mintha újra felébredtek volna benne, átsuhantak volna fölötte. Csak a hirtelen támadt, gyöngye szelelő, melyben a tóparti szomorufüzek sóhajtoztak, az emlékeztetett az ősze, az elmúlásra...

Jávör, a grófi gyermekek nevelője, könyvvel a kezében sétálgatott a nyirkos, kerti utakon és szorgalmasan tanult. De, mikor a nap kistűtött, abban hagyta. Elvette szemé elől a könyvet s oda fordította hátát a meleget sugárzó égi tányér felé. Már jó ideje járkált, elegendet is tanult. Bele is fáradt mindakettőbe, meg át is

fázott egy kissé. Így most jól esett megpihennie s egy keveset sütkéreznie a napon.

Figyelő zemmél tekintett szét maga körül. A nedves utakról párák kavargtak felfelé, mint ahogy ifju szivekből álmok szállanak fel csillogos, tavaszi éjszakákban; a szürkés-fehér padokon és a hervadó fűvek szálain, a diszcserjék levelein felszivódni kezdett a csillogó harmat. A nagy tó zöld vizéből gőzök emelkedtek s a közepén ülő szigetükről csobbanva csuszta beléje a hattyúk. Hosszu nyakukat a vízbe dugdosták, bukdácsolva kergetőztek és mosakodtak, fehér tollukat tépdese.

A platánokról gyakorta hullott a földre egy-egy fonnyadt, sárga levél; a fasorban a kertész dudolgatva száraz lombok halmazát söprögette. Odébb, a kastély piros kupoláján a szélkakas csikorgott néha-néha. Semmi egyéb nesz, semmi zaj nem hallatszott sehonnán. Csend ült meg a kertben, az egész vidéket, a meddig a szem ellátott. A lemondás poétikus, bánatos csendje, a melyben a halál közeledik lassú, nesztelen léptekkel...

Az ékefeszített liget még mosolygott ugyan az őszi verőfényben, hanem most csak olyan

volt a mosolygása, a milyen a lassan ölkórral vivődő szép leányé, a kinek halvány és hervadásában is kedves, bájos arcza felragyog, mikor végig fut rajta a mosoly, ám aztán hirtelen fellobog fényes szemében a lappangó enyészlet tüze. Az őszi napfény ragyogásában ott bujkált az őszi tájnak hervadása is a fák sárguló levelei között. A csupaszodó jegenyéken fekete varjúk károgtak. Hamarosan eljövendő halálát jósolgatták a természetnek. De aztán elhalgattott kellemetlen károgásuk. S a vidékre csend borult megint. Szomorúságot, részvélet keltő álomba ringató csend.

Álmodozni kezdett benne Jávör is. Persze maga sem vette észre, másként elűzte volna álmait, hogy ne háborgathassák tanulása közben. Ó, Jávör igen komoly fiatalember volt és szorgalmas. Sohasem tévesztette szem elől célját, feladatait és szigorú beosztással használta ki idejét mindenkor.

Most is, hogy a napon álldogált, majd sütkérezni az egyik padra ült, igen, most a pihe-nés perceiben is tanulmányával, jövőjével foglalkozott. Eleinte csak azt számolgatta, mennyi végződjé van még, majd a már megtanult

Honi készítményű
Eredeti angol »
Valódi olasz » és
Pichler-féle gráci Loden

KALAPOK

az őszi idényre teljes

Fábry Testvérek

választékban megérkeztek és versenyképes áruk
mellett beszerezhetőkuridivat üzletében, Nagyvárad,
Fő-utca.

Telefon 76.

Kicsinyelni azonban az eredményeket még akkor sem szabad, ha a törvény nem válna be teljesen. Az ideai választások már egy részben tisztáknak bizonyultak s a kuria tekintélye még mielőtt a törvény gyakorlatilag alkalmazásba vételett volna, nagy mértékben hozzájárult a választási erkölcsök megjavításához. Ez nagyon hizelgő és megtisztelő a legfelsőbb bíróságra nézve.

Eddig a kitünő bíró véleménye. Magunk részéről is sok tekintetben osztózkodunk álláspontjában, melylyel a törvények intézkedéseit némely tekintetben enyhéknék találja, azt azonban konstatáljuk, hogy a kuriai bírások törvényének már eddig is sok tekintetben megvolt a hatása. Es hogy ha a legfelsőbb bíróság el tudja találni a kellő szigort a választások elbírálásánál, valamint a törvény ellen vétőket is méltó elbánásban részesíti, akkor rövid időn belül ki lesz küszöbölve a választási korrupciók jó része. Tehát minden a kuriától függ.

Tisza István lemondása.

Egyik fővárosi lap állítólag jó forrásból közli, hogy Tisza István lemond ugrai mandátumáról Tisza Kálmán javára. Egy másik lap pedig azt írja, hogy a Tiszák még mind ez ideig egyszer sem voltak a szabadelvű klubban, miből mindenki sértett önérzetükre gondol. Allítólag az a bajuk, hogy Széll nem követett el mindent a Tisza Kálmán érdekében. Ez az aprehenzió teljesen értelmetlen, ha igaz, hiszen Tisza képtelenségnek tartotta bukását kijelentvén, hogy gyász-fátyolt kellene kötni kalapjára, ha még Nagyváradon is kértelkedni lehetne a liberális párt győzelmében. A párt itteni vezetői is épp úgy megtettek minden lehetőt, némelyek még többet is mint amennyi elég lett volna, miut máskor, mire való hát a duzzogás? Száz féle variáció jött már a lapokban erről a mi nagyváradi választásunkról, hát ha érdekel valakit még a váradi bukás ügye, úgy annak, ki igen agilis részt

vett a választási küzdelemben, feltétlenül helyes az a megjegyzése, hogy Tisza bukását Tisza Kálmánnak lehet felróni. Sapienti sat.

Megtámadott mandátumok.

André Gyula zirczi szabadelvű párti képviselő mandátumát úgy a néppárt, mely jelöltjével, dr. Major Ferenczcel kisebbségben maradt, mint a függetlenségi párt, melynek jelöltje, dr. Ferenczy Árpád a választás előtt visszalépett, meg fogják támadni. Az utóbbi párt nevéden dr. Franosz István budapesti ügyvéd szerkeszti meg a petíciót. — A szepes-szombati kerület képviselőjének, dr. Nosz Gyulának mandátumát szintén petícióval támadták meg. A petíció már beérkezett a kuriához.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, október 26.

A főrendek is szép számmal gyűltek össze az első ülésre.

Széll Kálmán miniszterelnök üdvözlö a főrendeket s fölhívja a főrendek nesztörát, Szabó Miklós kuriai elnököt, foglalja el az elnöki széket.

A korelnök korjegyzőktől Viggázó Ferencz grófot, Degenfeld Pál grófot, Baics Miklós bárót és Rudnyánszky József bárót kéri fel.

Szabó Miklós elnök megnyitja az ülést s kéri a jegyzőt olvassa fel a miniszterelnök átiratát.

Rudnyánszky József báró felolvassa a miniszterelnök átiratát s az elnök kéri, hogy a várban minél számosabban jelenjenek meg.

A legközelebbi ülés hétfőn délután 1/2 órakor lesz.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 26.

Ma gyűltek össze először ülésre a képviselők.

A Sándor-utczát nagy néptömeg állotta el, hogy megbámolja az érkező honatyákat: régi

ismerőseit, akik nem hullottak át a nagy rostán és az új embereket, a kik most élvezik a képviselőség mézesheteit.

A képviselőház folyosója korán megtelt képviselőkkel. Az öregek, a régiek nagyot sóhajtván léptek be, hogy csakhogy megint itt vannak, az újak bizonyos félénk megilletődéssel. A legtöbb azonnal a terembe tartott s csak mikor megyebeli elvtársai megmagyarázák neki, hogy arra még ráér, ha megszólal a csöngettyű, addig elszívhat egy szivart, telepedett le a folyosó nádfonatu padjára.

A folyosón azonban hiányzik a Tisza Kálmán zuga. Az öreg labancz-generálist kiverte az országgyűlésből Barabás Béla, a kuruczkapitány és az egykori mindenható Tisza-klika is elzüllött, lefogyott. A Tiszák örökébe idegenek ültek.

De mi zaj riad az utcán? Jő Barabás Béla, a Tisza-verő. Az éljen bezúg a folyosóra.

Idebenn Barabást szintén éljenzéssel fogadja a függetlenségi párt. Husz kéz nyul egyszerre feléje, hogy megszorítsa a kezét. A gratulálók közt van Apponyi Albert gróf is, akinek szintén sokan kívánnak szerencsét jövő évi elnökségéhez.

Odakünn a népzajosan megéljenzi Kossuth Ferenczet is és kap éljent az egyetlen budapesti ellenzéki képviselő is, dr. Vázsonyi Vilmos.

Mindenki érdekes ember az első ülésen, de a legnagyobb érdeklődéssel Makkai Zsigmondot, a harisnyás székelyt várták. Ot kereste a zsufolt karzat is, mely tele volt képviselőnékkel. Makkai azonban váratott magára s csak az ülés végén jelent meg. Bizonyára nem akarta bámultatni magát, akár a medvét. Az utca fölismerte és harsányan megéljenzte. A zömök székely, fekete kabátban, világos darócna drágban és csizmában volt.

Megtelt az ülésterem. Rég nem látott alakokat látunk fölmerülni. Beöthy Akost, Uray Imrét, a függetlenségi párt jó humoru egykori szónokát. A legtöbb az új ember aránylag a függetlenségi és a néppárton. A függetlenségi párt nagyon jól fest. Az első sorban ül Rákosi Viktor az író, a kinek éppen most gratulálnak Apponyi Albert gróf és Wlassics mi-

anyagot próbálta úgy magában, nagyjából, egyik-másik részében áttekinteni. Észre sem vette, hogy közben hamarosan eltelt az a rövid idő, a mit pihenésre szánt. Az áttekintés, ismételtetés közben valahogy a tervek mezejére tévedt, honnan egyszer csak, akaratán kívül is, eljutott az álmok országába.

Félve és remélve gondolt harmadik szigorlata nagy napjára, a melytől mindössze pár hét választja el csupán, a mikor aztán odafenn, a lármas, nyüzsgő nagyvárosban talán utolszor ül a szigorú professzorok zöld asztala elé . . . Vajjon megsegíti-e a jó Isten? A memóriája nem hagyja-e cserben? Talán csak nem! Hiszen, a mi szabad ideje csak volt a kis grófok mellett, csaknem mind a könyvei mellett töltötte. Azért is sikerült aztán az első két rigorózuma olyan szépen.

Tudni kell ugyanis, hogy Jávör — nevelő létére is — a jogot s nem a bölcsészetet hallgatta annak idején az egyetemen s így most a jogtudorságra készült, a hova három szigorlat szükséges. E háromból még éppen a legnehezebb volt hátra. No, mert mindig úgy van az, hogy az utolsó látszik legnehezebbnek.

Hanem azért izgatottságában is, nem csekély önbizalommal várta utolsó vizsgáját Jávör. A lelkiismerete hanyagságról, agya készületlenségéről nem vádolhatta. Hiszen, a hogy írva volt már, sokat tanult, sokat vesződött s csaknem minden szabad percét tanulásra fordította . . .

Csaknem! Tehát még sem egészen. Mert

az igazat megvallva, nem egyszer mással is foglalkozott üres óráiban. Leveleket írogatott. Hosszu, sok oldalra terjedő, gondosan megfogalmazott leveleket — egy édes, drága valakinek, messze innen a havasok aljától, valahová a szülőföldjére, a sebesen suhogó Rába partjára. Egy kékszemű, kövér kis barna lánynak, a kiktől meg hozzája érkeztek nap, nap után szines, illatos levelek.

A kegyelmes asszony egyszer meg is tréfálta, megpirongatta e levelek miatt. Olyas félét mondván, hogy: no, no nevelő ur, még ebből utóbb is baj lesz. Baj, baj — a szigorlaton! . . .

Ő azonban nem félt ettől. Az a kis lány nem hogy tartóztatta volna, még egyre csak jobban buzdította. Szégyellte volna magát előtte, ha megbukik. Meg aztán, az volt a szándéka, hogy ma-holnap elvegye. Pedig hát, diploma nélkül nincs kenyér, a mire házasodhatik az ember! . . . Ilyenformán a komoly, igazi szerelmesnek csak hasznára van tanulása közben, hogy szeret. Szeret valakit, a ki távolból buzdítja és aggódva imádkozik érte . . .

A Rába parti kislányra most a verőfényes őszi délelőttön is szívesen gondolt Jávör. Elnyújtózott a kerti padon s miközben hátát a napsugár simogatta, lehunyta a szemét és mosolygott. Gyönyörűséggel gondolt arra a fontos pillanatra, a melyben majd ünneplő ruhába öltözött, aranyos nyaklánczu professzorok avatják tudorrá, a kékszemű barna lány szeme láttára. (No, mert ő is ott lesz akkor a közön-

ség soraiban . . . Ej, de szép is lesz! Hát még a kutyabőrös, nagypecsétes diploma! Hát még, — hát még a kis lány jutalmazó, hosszú, édes csókja, mikor nem látja őket senki! Ej, de jó is lesz!

Mikor ezekre gondolt a komoly Jávör úgy ellágyult, olyan bohókás kedve támadt, mint valami kis ábrándozó iskolásleánynak. Csak nevetett magában és gyönyörűség játszott a szívével . . .

Ám a kupolás kastély kápolnájában egyszer csak megkondult a harang. Dél volt már. Jávör ur aggódva, restelkedve vette észre, hogy nagyon is eljárt az idő. Ejnye, ejnye. Jóformán két órája kárbaveszett. Pedig délután semmi ideje sem lesz már. Akkor a kis grófok oktatása kerül sorra.

Szinte boszankodott is egy kevéssé az időpazarlásán. Hanem aztán csakhamar megbékült a helyzettel. Belátta, hogy a pihenés agyának csak előnyére, szívnek csak gyönyörűségére vált. Mert úgy van az, hogy szükségét érezzük munka közben az ábrándnak, mely, ha megszületik, letörli arcunk veritékét s homlokunk redőit eloszlatja és csak fokozza munkakedvünket.

Jávört is ez a tudat vigasztalta meg, ahogy a kastély lépcsőin szobája felé haladt. Mikor pedig benyitott a szobába, az asztalon mosolyogva üdvözölte egy messziről érkezett lányos betűkkel megczimezett levél . . .

Helvey Lajos.

niszter. *Rátkay* Lászlónak, a költőnek a szomszédságában van. De annyi a reményteljes új elem ezen a párton, hogy az öregek szinte eltűnnek s *Kossuth* Ferencz büszkén néz hátra a gárdára.

A kormánypárton sok a fiatal mágnás; a néppártnak is jutott belőlük egy néhány. A balközép utolsó padjában öt csendes ember ül egymás mellett: a négy tót nemzetiségi és egy szerb nemzetiségi.

Az ülés a-zal kezdődött, hogy *Csávossy* háznagy felszólította *Madarász* Józsefet, hogy foglalja el az elnöki széket. *Madarász* fölhasználta a korelnökséget, hogy rokonszenven emlékezzék meg a búr szabadságharcosokról és fájdalommal az angol erdszokról. A függetlenségi párt lelkes éljenzéssel hallgatta e szavakat, a kormány párt zavart éljenzéssel.

Az öreg ezután egyenkint szólította azokat a képviselőket, a kik 25, 26, 27 és 28 évvel ifjabbak s így megalakította a korjegyzői kart kormánypártiakból és néppártiakból. Végül elhagyta az elnöki széket, mert nem akarja a megnyitásra a várakba vezetni a Házat.

A korelnöki széket most *Fabiny* Teofil foglalta el és felolvasta a hétfői trónbeszéd meghallgatására, a várakba való meghívót.

Barabás Béla a függetlenségi párt zajos tapsa és éljenzése közt jeletette ki, hogy elvtársai nem mennek föl a várakba, mert az országgyűlés szuverenitása azt kívánja, hogy a király jöjjön a parlamentbe és azért sem, mert a várakban ez alkalommal fekete-sárga zászló leng.

Szél Kálmán védelmezte a régi szokást, de még *Kossuth* Ferencz kis beszédében foglalkozott vele.

Az ülés ezzel — a hétfői ülés kitűzésével — véget ért.

Csávossy Béla háznagy üdvözlö a képviselőket.

Első teendője a korelnök kijelölése. Tudomása szerint a legöregebb képviselő *Madarász* József. Fölkéri foglalja el az elnöki széket. (Éljenzés.)

A korelnök üdvözlöte.

Madarász József elfoglalja az elnöki helyet. Mikor a képviselőház elnöki székét a szabályok értelmében elfoglalom, üdvözöllek benneteket képviselőtársaim. Ohajtóm, hogy munkásságotok üdvös legyen nemzetünkre és hazánkra, mely üdvös csak úgy lehet, ha minden idegen beavatkozásból mentes, a törvények alapján történik. (Éljenzés.) Az országgyűlést a szóló ezzel megnyitja s korjegyzőktől, kiknek száma hat fölkéri a legfiatalabb tagokat, azokat, akik már huszonegy éves korukat meghaladták. (Nagy derűtlenség. Az elnök csenget). Kötelessége e kijelentést megtenni, mert a házszabályok úgy kívánják. Fölkéri azokat, akik huszonegy évüket meghaladták, de a huszonötödik évet még nem, jelentkezzenek!

Senki sem jelentkezik! . .

Az elnök erre felhívja azokat, a kik még 26-dik évüket meg nem haladták.

A korjegyzők.

Az egy *Baross* János szabadelvű jelentkezett. Így folyik tovább a jelentkezés. Huszonehét évesnél fiatalabb: *Csekonics* Gyula gróf, *Borbély* György és *Bethlen* István gróf jelentkeznek még, huszonnyolcz évvel fiatalabb kettő jelentkezett: *Dilczek* Frigyes gróf és *Szüllő* Géza néppártiak s végén *Lengyel* Zoltán függetlenségi mint 29 éves. De a jegyzőségtől lemarad, mert *Szüllő* előbb ért az emelvényre.

Madarász elnök aztán kiosztotta a jegyzők közt a teendőket s jelenti, hogy a miniszterelnök egy átiratot intézett a házhoz, de előbb egy kijelentést akart tenni.

Nagy ideje, hogy tagja az országgyűlésnek. Mindenkor helyt akar állni a jog védelmében. Lelkéből fájlalja, hogy mikor azt hittük, hogy az emberi jogok a mivellet nemzetek részéről már kétségkívül elismertettek, a 20-ik században folyik egy harc, melyben az erősebb a gyöngébb jogát eltapossa. Lelkéből kívánja, hogy a nemzetek védőszelleme kimélje meg nemzetünket minden ilyen államellenes merénylettől. Oly intézményekkel bátyázza körül a törvényhozás a jogot és szabadságot, mely még az ilyenek megkísérlését is lehetetlenné teszi. Ennek utána kijelenti, hogy elnöki tisztét tovább nem viselheti. Ezelőtt kilencz évvel bővebben fejtette ki azokat az elveket, melyek folytán e helyről távozni kénytelen. Meggyőződése parancsolja, hogy elhagyja az elnöki széket, de arra kéri társait, versenyezzenek vele a haza és nemzet érdekében való buzgalomban. Aldjon meg benneteket az Égl — végezte szavait.

Madarász a baloldal tapsai közt elhagyja az elnöki széket és *Csávossy* Béla felszólítja *Fabiny* Teofil, mint legöregebb képviselőt, foglalja el az elnökség helyét.

A második korelnök.

Fabiny Teofil az elnöki helyre megy, üdvözlö a képviselőket, kéri őket, hogy a korral járó gyöngeségét nézzék el.

Baross János korjegyző felolvassa a miniszterelnök átiratát, melyben tudatja, hogy a király trónbeszédét e hó 28-án tartja meg a királyi várban, a hova a képviselőházat meghívja.

Barabás beszéde.

Barabás Béla: Tisztelt képviselőtársaim, nemzetes uraim! (Derűtlenség, éljenzés szölről). A párt nevében kijelenti, hogy a függetlenségi párt a budai királyi várban való megnyitásra el nem megy, mert azt óhajtja, hogy a király jöjjön a képviselőházba. Ősi szokás, hogy az országgyűlés megnyitására a király leszáll trónja magasságáról és megjelent az országgyűlésen. Csak 1867. óta megy fel a palotába hajlongani az országgyűlés. De nem is mehet föl, mert a felmenést alakisághoz, szokáshoz kötik, holott a Házban a legkülönbözőbb osztályok vannak képviselve. A magyar képviselők nem szolgák. A külföldi országokban mindenütt a király keresi fel a parlamentet. Jöjjön ide a király, a hol a nemzet szíve dobban föl. A várakba azért nem mehet föl a függetlenségi párt, mert a palotán a fekete-sárga zászló lobog, s olyan helyre, a mely felett e jelvény leng, soha el nem megy. Csodálkozok a király tanácsosain, a kik nem mondják meg a királynak, hogy ha igaz a mult időkre vetett fátyol, ne tüzzék ki minden közjogi aktus alkalmával a fekete-sárga zászlót. (Taps balról.)

Szél válasza.

Szél Kálmán miniszterelnök: Minden parlament törvénye az, hogy a mig a képviselőház meg nem alakult, semmi kérdés vitatásába nem megy bele.

Kubik Béla: Legkönnyebb kitérni.

Szél Kálmán: A mult bizonyítja, hogy ez nem szokás. Az országgyűlés megnyitása oly formában fog végbemenni, mint a multkor, azaz a különbséggel, hogy most a királyt csak magyar tanácsosok és zászlósarak fogják körülvenni. Holt itt a sértés? Így van ez negyven éve.

Nessi Pál: Hát az előbbi 300 év?

Szél Kálmán miniszterelnök: A törvény értelmében, a királyi váron ott van a nemzeti színű zászló s ha e mellett ott van a királyi ház zászlaja, ez nem sérelem, ez a nemzet és a király közti összhang kifejezése. (Zaj a szelsőbalon.)

Kossuth Ferencz: A miniszterelnök téved, hogy a sárga-fekete a királyi ház színe, mert a királyi ház színe vörös-fehér.

Szél Kálmán: Nem az a fontos, hogy heraldikailag milyen jelentősége van valaminek, hanem hogy annak mit tulajdonítanak.

Fabiny korelnök javasolja, hogy 28-ikán a trónbeszéd elhangzása után egy órakor tartson ülést a ház.

Az indítványt elfogadták s az ülés véget ért.

A politika kulisszái mögöl.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A parlament összetült. Új élet vonult be a Házba és mozgalmassá vált a folyosó. A noviciusok választási élményeiket beszélnek el egymásnak, a régiek a jövő alakulásait taglalják.

A csoportok utat nyitnak az imént érkezett pénzügyminiszternek, *Lukács* Lászlónak.

— *Nem sokáig róija már ez az utal,* — jegyezte meg valaki az »öregék« csoportjában, a mikor *Lukács* alakja a miniszteri szoba ajtaja mögött eltűnt.

* * *

A kormány kebelében különben nagy dolgok készülnek. A kabinet nemsokára új képet ölt. *Lukács* László pénzügyminiszter föltétlenül távozik. Utódjául *Wekerle* Sándort említették. *Wekerle* reaktiválása azonban nehézségekbe ütközik az udvarnál, s ezért hír szerint *Láng* Lajost terjesztik elő a Felségnek.

Széchenyi Gyula gróf a király személye körüli miniszter szintén visszavonul, utódja *Andrássy* Tivadar gróf lesz.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter helyét — így beszélnek azt beavatott politikai körökben, de kételkedve fogadja mindenki a hírt — *Tisza* István gr. foglalná el.

A kereskedelmi miniszteriumban egyébként több személyi változás van folyamatban.

Cseörghö közigazgatási államtitkár helyébe *Sterényi* József miniszteri tanácsost nevezik ki. Ez a kinevezés befejezett dolog.

A belügyi tárczát, a mint ez különben már közismeretes, *Szél* Kálmán *Horánszky* Nándornak engedi át.

A *Vörösmarty* Bélának a kuria másodelnökévé történt kineveztetése által megtűresedett igazságügyi államtitkárságra *Rohonyi* Gyulát emlegetik és *Bernáth* Gézát.

És végezetül a közoktatásügyi miniszterium is új államtitkárt kap.

* * *

Apponyi Albert gróf képviselőházi elnöké történt megválasztása után a fővárosba teszi át állandó lakóhelyét. És nevezetes épületbe költözik. *Zichy* Jenő gróf budavári, *Verböczy* utcai palotájába költözik. Ebben az épületben lakott az egyházpolitikai viták idején *Zichy* Nándor gróf, az egyházpolitikai ellenzék vezére. Ennek a háznak a nagytermében készült az ellenzék haditerve. Es ugyanebben a nagyteremben nyílik meg a télen *Apponyi* politikai szalonja.

* * *

Ugy látszik, hogy a viszony a kuria imént kinevezett másodelnöke, *Vörösmarty* Béla és a bírók között nem igen dicsekedhetik bensőséggel.

A csütörtöki eskütételnél jelen volt ember beszéli, hogy az új másodelnököt bíró társai rendkívül hidegen fogadták. A terembe való léptekor egyetlen egy éljen sem hangzott föl.

Ezt a fagyos viselkedést oda magyarázzák, hogy az öregebb bírók ebben a kinevezésben praetereálásukat látják.

* * *

Az elmúlt héten leplezték le *Horváth* Boldizsár néhai igazságügyminiszter szobrát Szombathelyen. A lakomán az egyik pohárköszöntő keretében elmondattott, hogy *Horváth* annyira szerette szűkebb hazájabelieit, a vasmegyeieket, hogy ha tőle függött volna, bizony külön miniszteriumot is állított volna föl a számukra.

Es ez elhíhető, mert hisz a régiek még élénken emlékezhetnek arra, hogy az igazságügyminiszteriumban Horváth idején még a portás is Vas megyéből való volt.

Egy egész sereg főispán távozik. **Mikó** Árpád helyébe Maros-Tordamegyében **Deésy** Zoltán jelenlegi alispán kerül. A honti főispánságra **Leónka** Oszkárt emlegetik, a kit most Ipolyságh választott meg követnek. A nyitrai főispánt, **Thuróczy** Vilmost szintén menesztik, valamint a hevesit, **Kállayt** is. **Tallán** Vilmos somogyi főispán szintén megy, a bacsikai főispán pedig, **Latinovics** Pál rigyiczai képviselő lesz.

A néppárt heves támadást akar intézni nemeskéri **Kiss** Pál földmívelésügyi államtitkár ellen, a ki a vád szerint ezuttal két izben szavazott volna: Először a rendes választáskor itt Budapesten adta le a voksát, másodsor pedig **Vácson**t, a pótválasztáson **Gajdri** Gézára szavazott.

Es végezetül olyan dologról is meg kell emlékezni, a melyről még a kulisszák mögött sem tudnak semmit.

Es ez a trónbeszéd, meg a szabadelvű párt munkaprogrammja. A trónbeszédet hétfőn halljuk meg, a szabadelvű párt munkaprogrammját pedig csak később állítja össze **Szell** Kálmán augurjainak beleszólásával.

A II-ik országos katolikus nagygyűlés programja.

— November 4—7-dikén. —

Ma vettük a második katolikus nagygyűlés részletes programját mely nov. 4—7-ig egészen kitölti a napok minden felhasználható óráját. Szép megnyilatkozása egy ilyen nagygyűlés a katolikus öntudatnak, mely anélkül, hogy bárkit támadna, bámulatos jó hatással van egészséges eszmék terjesztésére és a katolikus önérték fejlesztésére.

A hatalmas program pontjai, a szükséges értesítés és magyarázattal együtt a következő:

Tudnivalók.

A nagygyűlés tagjai.

A nagygyűlés rendes tagja lehet minden katolikus férfi, aki 4 korona tagsági díjat lefizetett. A rendes tagok résztvehetnek a nagygyűlés ünnepségein, a nyilvános és szakosztályi üléseken. A szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak.

Hölgyek pártoló tagok lehetnek s tagsági díj fejében 2 koronát fizetnek. A pártoló tagok résztvehetnek a nagygyűlés ünnepségein és a nyilvános üléseken.

Szegényebbeknek és kívánatra a tagsági díj elengedtetik.

Jelentkezni **október 31-éig** bezárólag lehet. Akik ez ideig jelentkeznek, azok minden jegyet, igazolványt otthonukban fogják megkapni.

Tagsági jegyek.

A jelentkező tagok névére szóló »Tagsági jegy«-et kapnak, mely az utazásnál s a nagygyűlésen igazolványul szolgál.

A szakosztályi és nyilvános ülésekre tagsági jegy nélkül belépni nem lehet.

Utazás.

1. A magyar királyi államvasutak és a kassa-oderbergi vasut vonalain a tagok a II-ik osztályon III. osztályú jeggyel s a III. osztályon fél II. oszt. jeggyel utazhatnak.

Ezen kedvezmény nov. 1-től nov. hó 15-ig érvényes. A kedvezmény igénybevételéhez az al-

talnak kiállított »Tagsági jegy« és vasúti igazolvány szükséges.

Lakás.

Kívánatra az előkészítő-bizottság irodája a nagygyűlés tagjai részére szállásról is gondoskodik.

Es pedig: egy személynek külön szoba naponta 1 frt 20 krajczár, ketten együtt á 1 frt, szegényebbeknek közös szoba több személynek naponta 50 kr.

Ellátás.

A nagygyűlés szegényebb tagjai a nagygyűlés ideje alatt ebédet 30 kr-ért, vacsorát 25 krajczárért kaphatnak az iroda által kijelölt helyeken. A fizetés ezen jegyekért az irodában történik.

Első nap.

November hó 4-én, hétfőn. Délután 5 órakor az Országos Pázmány-Egyesület közgyűlése a Budapesti Kath. Kör tanácstermében. D. u. 6 órakor a katolikus ifjúság díszgyűlése; rendezi a Szent Imre Önképző-Egylet a budapesti Kath. Kör dísztermében. Este 8 órakor ismerkedési est a fővárosi Vigadó éttermeiben. Az ismerkedési estén a hölgyek is részt vesznek. Etközés tetszés szerint. Honvéd zenekar. Az ismerkedési estére a főváros katolikus egyesületeinek tagjait is meghívta a nagygyűlés elnöksége.

Második nap.

November 5-én, kedden. Reggel 9 órakor Veni Sancte és szent mise a belvárosi főplebáni templomban. Mondja: Császka György kalocsai érsek. (Szent mise alatt a józsefvárosi és Szent Sziv templomi énekkar előadja Filke Miksa Missa in Honorem B. M. Virginis miséjét zenekisérettel, beleszöve a vasárnapi szent mise változó részeit choraliter). Délután 10 órakor A katolikus nagygyűlés első nyilvános ülése a székesfővárosi Vigadó nagytermében. Délután 2—5-ig a katolikus nagygyűlés szakosztályainak ülései. 3 órakor eucharisztikus értekezlet a papság számára a Budapesti Kath. Kör nagytermében. 5 órakor a Katolikus Legényegyletek Országos Szövetségének nagygyűlése a Központi Legényegylet helyiségében VII., Rottenbiller-utca 22. Fél 6 órakor egyházzenei hangverseny a józsefvárosi plebánia templomban. Délután 6—8 óráig a katolikus nagygyűlés második nyilvános ülése a székesfővárosi Vigadó nagytermében. Este 8 órakor a kath. ifjúság dísz-bankéteje. Szent Imre ünnepén rendezi a Szent Imre Önképző-Kör. A Vigadó éttermeiben. Egy teríték ára 1 frt 50 kr.

Harmadik nap.

November 6-án, szerdán. Délután 9 órakor ünnepes szentséges mise a belvárosi főplebáni templomban, mondja gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök. (A szent mise alatt előadásra kerül Greith: »Ecce sacerdos«-a. Rézfúvó zenekar kísérettel. Szauner D-dur Missa Solemnise. Betétek.) Délután 10 órakor eucharisztikus kongresszus a Budapesti Katolikus Kör dísztermében. Délután 4 órakor hódolati ünnepség a legfelségesebb Oltári-szentség előtt és eucharisztikus körmenet (Gyónás.)

Negyedik nap.

November 7-én, csütörtökön. Reggel 8 órakor szentmise a belvárosi főplebáni templomban és együttes áldozás. A szent misét Csáky Károly gróf váci püspök mondja és a híveket a szentáldozásban részesíti. (Szent mise alatt a józsefvárosi plebánia-templom énekkara Haller Mihály »Missa quintadecima« miséjét adja elő orgonakísérettel, a »Te Deumot« choraliter.) Délután 10 órakor a katolikus nagygyűlés harmadik nyilvános ülése a székesfővárosi Vigadó nagytermében. Déli 1 órakor a katolikus nagygyűlés díszbankéteje Vigadó éttermeiben. Egy teríték ára 2 forint. A bankéten a hölgyek is részt vesznek. Honvéd zenekar. Délután fél 4 órakor az Országos Magyar Cecília-Egyesület közgyűlése a papnevelő-intézet nagytermében. Délután 3 órakor a Keresztény Szövetkezetek III. országos kongresszusa a Budapesti Katolikus Kör dísztermében. A katolikus nagygyűlés szakosztályai.

A függetlenségi párt gyűlése.

Az után a kihívó viselet után, amelyet a helybeli szabadelvű párt mult csütörtöki gyűlésén tanúsított, nem lett volna csuda, hogy hasonló riadóval felelt volna a függetlenségi párt is. Ilyen is volt a gyűlés hangulata, mely csak azon argumentáció hatása alatt szelidült valamit, hogy nem szabad a pártkérdést a városi és közérdek fölé emelni.

A gyűlésen az ellenzéki polgárok igen nagy számban vettek részt. A gyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőkben számmal be:

A gyűlést **Szokoly** Tamás nyitotta meg, kérvén a polgárokat, vegyék a mostani választást is ép oly komolyan, mint a mily komolyan vették a multkorit, a mikor olyan fényes győzelemre vitték a párt zászlóját.

Jelen alkalommal Olasziban 14, Ujvároson 11, Katonavároson 7 bizottsági tagsági hely fog megünnelni.

A szabadelvű párt ebben a tárgyban már tartott gyűlést s ott olyan határozatot hoztak, a mely a város érdekével egyenesen ellenkezik. Ezt a hadüzenetet mi elfogadjuk.

A pártnak városrészenként kell bizottságokat kiküldeni, a mely bizottságokban 3—3 tag, összesen 9-en vesznek részt, 10-ik az elnök. Ez a bizottság megállapítja a listát.

Stern Herman nem akarja követni a szabadelvű párt példáját, különösen pedig nem a Gábel Jakab nevetségesen kihívó, pöfeszkedő modorát. A politikai szempontot mellőzni szeretné legalább bizonyos fokban, hogy a városi érdekek megóva legyenek. A bizottságok ne menjenek gyűlölettel a jelölésbe; tehát a bizottságok egyrészt ügyeljenek arra, hogy a függetlenségi párt embereit vigyék be lehetőség szerint, de ha előzékenységgel találkoznak bizonyos tekintetben az ellenpárt részétől, akkor az ellenpártnak érdemes jelöltjeit nem mellőzzük. Minden esetre pedig a 3-as bizottságok megállapodása a 10-es bizottság revideálása alá essék.

Dr. Dóri Ferencz nem fogadja el egyik indítványt sem. Tizenégy nap előtt Stern indítványát elfogadta volna. De mikor ma az ellenpárt szóba sem akar állani velünk, nem lehet erről szó. A másik párt is tudja, hogy vannak nálunk érdemes férfiak s mégis azt mondta, hogy senkit sem vesz be. Mondjuk ki tehát mi is, hogy semmiféle transactióba bele nem megyünk, de ez nem állja útját annak, hogy egy-két nem prononszirozott pártembert, aki a város ügyei körül érdemeket szerzett, be ne vegyünk a listába.

Dr. Stokker József szintén nem tekinti pártkérdésnek a városatyaválasztást, tehát a paktumot elfogadhatónak tartotta volna. De a szabadelvű párt kimondta határozatilag, hogy Barabás párti bele nem jön a képviselőtestületbe. Erre a párt csak egy szóval felelhet: elfogadjuk a kihívást! Utasításul kell tehát adnunk a bizottságoknak, hogy azok a mi pártunkból való, függetlenségi érzelmű polgárokat jelöljenek. Es ezt ki kell mondani előre, hogy a 3-as bizottság tagjai tudják mihez tartani magukat. (Eljenzés és taps.)

Balogh Döme, **Beczky** Lajos után **Sulyok** István szólalt fel. Szerinte a tett két indítvány végeredményben egy. Olyan névsor összeállítását, a mely a másik pártnak szája ize szerint szól, nem fogadhat el ő sem. De a város érdekében azt kívánja, hogy független gondolkodású polgárokból állítsák össze a listákat. Paktumot azonban nem kötünk.

Fischer Emil, **dr. Stokker** József után **Szokoly** szólalt fel, hangsúlyozva, hogy ő is abban a véleményben van, hogy merev álláspontra ne helyezkedjünk.

Paktumot nem kötünk. A bizottságnak szabad kezét adunk — vegye figyelembe a körülményeket, s merev pártpolitikát ne kövessen.

Dr. Pácz Sándor egyszerűen nem is reflektálna a szabadelvű párt magatartására, hanem kimondaná azt, hogy a bizottságot megalakítja, ezt utasítja, hogy független gondolkodású je-

lölleket ajánljon. Ez a 10-es bizottság elé kerül. Végső forumban pedig a párt választmányához.

Elnök így mondja ki a határozatot. Hozzátevé, hogy a végleges jelölés után tartsa kötelességének minden párttag törlés nélkül leadni a listát.

A bizottságot a következőleg alakították meg:

Elnök: Szokoly Tamás.

V.-Velenczén: Tokay Mihály, Fischer Emil és Róth Dávid.

Ujvároson: Stern Herman, Beczkay Lajos és Széles Lajos.

Olaszi: Hann Lajos, dr. Pácz Sándor és dr. Stocker József.

A szentjobbi lázadás.

A napokban foglalkoztunk azzal a kinos ügyvel, hogy Szentjobb községből egy küldöttség járt Nagyváradon Szunyogh Péter alispánnál, panaszolva, hogy a község jegyzője, bírója és előjárósága az elmúlt évben 228%, ez évben 120% községi adót vetettek ki a rendes közköltsön kívül, hogy ebből a község árvatári tartozását kifizessék, de a 13000 korona tartozásból csak 2000 koronát törlesztettek.

Ezen közleményünkre Kruppa Antal közigazgatási nyilatkozatot küld be, a melyben a község lázongását csak az éretlen, műveletlen lakosság tudatlanságának és oktalan elégedetlenségének, továbbá veszekedő és verekedő természetének tudja be.

A nyilatkozat szerint Ludvigh Jenőt, aki a deputációt vezette, kényszerítették a kérvény megírására, e az kijelentette, hogy nem azonosítja magát a felbőszült néppel.

A közköltsőre vonatkozó részét a nyilatkozatnak a következőkben adjuk:

Sajnos, hogy a község 13000 korona adóságba jutott, de ez elkerülhetetlen volt; s még sajnosabb, hogy ezen adósságnak egyszerre, egy évben való kivetését határozta el a községi képviselő testület, a köznép egyenes óhajta folytán; mert az előjáróság akkor is figyelmeztette a népet, hogy a rendes közköltsön kívül 228% közköltső emelkedést okoz s azt nem fogja birni kifizetni a község minden egyes lakosa s elkövetkezik még az az eset is, hogy újból kell kivetni azon összeget a melyet egyesektől majd nem fog lehetni behajtani.

A múlt évben megtörtént a kivetés.

A községnek múlt 1900. évi összes bevételai lettek volna a közköltsővel és ingatlan haszonbérékkel együtt: 23277 kor.

befolyt: 14549 kor.

hátralék: 8728 kor.

Hogy a múlt évben be vett 14549 koronából, igazolt kiadás: 13575 korona, megmutatják a vármegyénél fenn levő községi számadások. Sajnos, hogy a kiadásokból az árvatári 13000 korona tartozás törlesztésébe csak 2002 korona jutott; mert a kivetett költségből hátrányba maradt: — — — 8728 korona a gazdaközönségnek a tenyész alapra adott a község kölcsön: 1250 koronát. Előre nem látott szükségességre, mint orvosi lakjavítás, — mert az orvosi állás váratlanul sürgősen lett betöltve, — továbbá egy új kőkut készítése és a betétszerkesztési munkálatokra: 1345 koronát

ez összesen: 11.323 korona.

Tehát a múlt évben, a mit az árvatári tartozás törlesztésére lehetett volna még fordítani, mintegy 3000 korona, felhasználott; az előre nem látott szükséges kiadásokra; és ezen 3000 korona kivetéséről és a tartozásban maradt árvatári adósságnak ez évi kamatáról is, mivel a múlt évben be nem folyt s nem fizethették ki az árvaszéket, gondoskodni kellett; tehát ilyen rendkívüli kiadások, mint ezen 3000 korona, és az adósság kamatára 600 korona, továbbá törvényhatóságilag jóváhagyott határozat folytán a jegyző lakhoz állító és sertés ól építésére 1333 korona,

tehát összesen mintegy 5000 koronával nagyobb az ideai költségvetés is, mint rendszeren szokott lenni; s ez okozza: hogy az idén is, 116 5/10% a községi közköltső.

Ezen egy pár év óta tartó magas közköltső teher hozta lázadásba a község értelmetlen népét s a jegyző ellenségei szították a tüzet, hogy a lázadás kitörjön.

*

A nyilatkozatra megjegyeztük, hogy azt nem irtuk, mintha a befolyt pénzt az előjáróság elikkasztotta volna, hanem tagadhatatlan, hogy nem a rendeltetésére fordították azt az összeget, amelynek megfizetését csak azért vállalta magára a község lakossága, hogy meneküljön az adósságtól. Alig hisszük, hogy ilyen horribilis közköltsőt bármely község előjárósága megszavazza azért, hogy abból istállókat stb. javítsanak.

Nem értjük továbbá, hogy ha L. J. postamester nem értett egyet a község lakosságával, miért vezette az alispán elé a küldöttséget. Hiszen csak nem hozták megkötözve. Deputáció vezetésére senkit sem lehetett költözni.

Visszaélések a vámoknál.

— A vámellenőrző bizottság ülése. —

A Nagyvárad város kárára elkövetett visszaélések, csalások és zsarolások ügyében tanácskozott tegnap délután a vámkezelés ellenőrzésére kiküldött bizottság.

Komlóssy József gazd. tanácsnok ugyanis a vizsgálatot befejezte ez ügyben s beterjesztette a polgármester helyetteshez, aki a legnagyobb nyilvánosságot tartván szem előtt, mielőtt határozna a felett, hogy a bünyői utra terelje-e az ügyet, a bizottság előtt ismertetni óhajta azt.

A bizottság, jölehet nem ment a vizsgálat részleteinek a tárgyalásába, annyit konstatalt, hogy olyan visszaélések követték el, a melyek elégedhetetlenné teszik a büntető igazságszolgáltatás beavatkozását.

Szükséges azonban a vámkezelés teljes reformja, hogy ne csak a bünyősök mozdításának el a város ezen jövedelmi forrásának kezeléséről, de kiküszöböltessek minden mód és eszköz, amely alkalmas a város megkárosítására.

*

Az ülésen Rimler Károly polgármester-helyettes elnökölt; jelen voltak: Komlóssy József, Schöpflin Agoston, Bordé Ferencz, Sulyok István, Balogh Döme, Mihelfi Adolf, Ragány János és Lukács Ödön aljegyző.

Rimler Károly polgármester helyettes előadta, hogy a vámnál elkövetett visszaélések tárgyában hívta össze a bizottságot. A vizsgálatot befejezte Komlóssy József tanácsnok, de mielőtt ő, mint a polgármester helyettese, az ügyben elhatározó lépést tenne, megismertetni óhajta az ügy állásával a bizottságot. A bizottságnak különben nem célja a határozathozatal, mert ez a polgármester joga, de támogatást kér a bizottságtól.

Ezután felolvasták Komlóssy József tanácsnok jelentését a vizsgálatról. E szerint a visszaélések már egyszer használt jegyek újból eszközölt kibocsátása, a használt jegyek lebélyegzésének levágása és vegyi uton történt eltüntetése által követték el. Szükségesnek tartja a jelentés szerint a tanácsnok, hogy a visszaélésekkel terhelt személyzet azonnal elbocsáttassék, továbbá a vámkezelést újból szervezzék, egyszerűsítsék. A már felfüggesztett Beczkay Arthur vámfelügyelő és Horváth János ellenőr és az elbocsátott Papp Sándor lóvásártéri felügyelőn kívül Szabó, Mertz, He-

perle, Talhammer és Rigli Ferencz elbocsátását javasolja. Rámutat a jelentés, hogy a visszaélés csak úgy jött napfényre, hogy két vámkalmazott: Beczkay és Horváth összeveszték s egymást feljelentették. Javasolja továbbá a vizsgálatvezető tanácsnok tapasztalatai alapján, hogy a vámkezelésnél és felügyeletnél szükséges irodai tendőket, a vámjegyek kezelésére egy alszámvevői állás rendszeresítésével; a vámfelügyelő csak a külső felügyeletet gyakorolja; a 2 ellenőr helyett nagyobb hatáskörrel független ellenőrök alkalmaztassanak; új, megfelelőbb vámjegyeket készíttessenek; a vámkézelők szakvizsgát tegyenek; a vámkalmazottak a független biztosítása végett s az esetleges bérbeadás tekintetéből a nyugdíjigény jogosultak közül kizárassanak, a legkisebb hiba, engedetlenség elkövetése után elbocsátassanak. Végül új vámszabályzatot készíttessenek.

Rimler Károly kijelentette, hogy napról-napra újabb és újabb feljelentések érkeztek hozzá, amelyeket megvizsgáltak. Ismerteti, hogy miként jelentette fel Beczkay Artur előbb Horváth János ellenőrt, hogy az alantasabb közegektől kölcsönököt vesz fel, majd erre Horváth tett feljelentést, Beczkayt vádolván a visszaélésekkel. Ez alapon indult meg a vizsgálat. Papp János — mint azt annak idején irtuk — beismerte, hogy elárusította azokat a használt jegyeket, a melyeket Beczkay adott át neki értékesítés végett. Ezért kapott a bejött pénzből Beczkaytól hetenkint 80 krt., 1—1 frt. 50 krt. De a kölcsönzés másutt is ment. Beczkay Horváthtól 1200 koronát vett kölcsön, azonkívül Horváth váltókat irt neki alá. Ezért Beczkayt és Horváthot állásuktól felfüggesztette, Papp Sándort pedig elbocsátotta.

Sulyok István preventív intézkedést tart szükségesnek. Ezzel kell a bizottságnak foglalkozni. Mivel azonban arról van szó, hogy egyeseket elmozdítsanak s a jelentés szerint Beczkay az egész visszaélés indítója, óhajtaná a Beczkay Artur vallomásának és a rendőr tanak bevilásának ismertetését. Adtak-e a rendőröknek utasítást az ellenőrzésre?

Bordé Ferencz tanácsnok: 1898-ban ő adott utasítást, hogy miként szakítsák be a rendőrök a vámjegyeket.

Schöpflin Agoston nem tartja szükségesnek a vallomások felolvasását, mert a bizottság nem illetékes az ítélőhatalra. Két kérdés van a jelentésben: a vámkezelés reformja s hogy áttételessék-e az ügy a törvényszékhez. A részletekbe ne avatkozzon a bizottság. Ő tisztán látja, hogy visszaélések történtek s ezért tegyék át az ügyet a törvényszékhez.

Sulyok István: bebizonyítás nélkül nem járul hozzá, hogy egyes kisebb alkalmazottakat életpénztáriaktól megfosztassanak. Lehet, hogy ezek csak tévedtek, ami bárkivel megeshet. Ezért óhajtaná meggyőződni az adatokból.

Mihelfi Adolf: csak véleményt mond a bizottság. Ha visszaélés forog fenn, tegye át a polgármester-helyettes az ügyet a törvényszékhez, ha kötelességmulasztás fordult elő, mert az itt bűn is, mozdítsa el az illetőt. Hozzájárul ahhoz, hogy a polgármester-helyettes tegye meg a lépéseket, de szigorúan tanulmányozza az ügyet, nehogy ártatlanok sújtassanak. A jövőre nézve tanulmányozzák a vámkezelést.

Balogh Döme csodálkozik, mert ilyen beszédekre nem volt elkészülve. Humanizmusról beszélnek most itt, mikor ő 3 évig figyelmeztette a törvényhatóságot, hogy csálnak a vámoknál. Az nem lenne inhumanus, ha tovább lopnák a várost s emelni kellene ezért a közköltsőt? Honnan kezdődött ez a rendszer, azt kell kutatni. A közvélemény is igazságot vár a visszaélések ügyében. A bizottságnak kötelessége, hogy szigorúan felügyeljen. A múltban is voltak bizonyítékok, de nem adtak rá semmit. Egyet szeretne tudni; miért nem vették annak

idején figyelembe Makay Sándor vámellenőr feljelentéseit, amelyek korpus deliktikkel voltak ellátva? Ő is terjesztett be már használt s újból értékesített jegyeket. De a bűnösök a humanismus jelszava alatt akkor kicsusztak. Legyen bárki humanus, de a maga zsebére, nem a városi pénztár kárára. — Elhatározta a bizottság, hogy a vámszámadásokat átvizsgálja; de ezt soha nem terjesztették elő. — A panamából elég volt; a ki bűnös, büntessék meg. Ilyenek felett nem lehet könyörölni. — Majd azt fejtegeti, hogy a mostani két 450—450 irtos ellenőr helyett egy kell, magasabb képzettséggel és fizetéssel. Az iratokat tegyék át feltétlenül a törvénytörzshöz. — Farkas vámellenőrt mentsék fel, vagy más helyen alkalmazzák. A vámkezelésbe egészen új rendszert hozzanak be.

Mihelyi Adolf kéri, hogy tekintettel azon körülményre, miszerint az új rendszer behozatala idővel jár, már most sürgősen oktassanak be a vámkezelésbe, különösen az ellenőrzésbe eskü alatt szolgáló városi tisztviselőket.

Rimler Károly hivatkozik arra, hogy minden szükséges intézkedést haladéktalanul megtett. — Az új vámprogramot közelebb be-terjesztik.

Balogh Döme hangsúlyozza, hogy új vámszabályzatot kell mielőbb készíteni.

Bordé Ferencz kijelentette, hogy az új szabályzat készen van. A hiba az, hogy sokféle vámjegy van s azért a köznép nem tudja kellőleg ellenőrizni. Ezeket egyszerűsíteni kell. Ezután elnök az ülést berekesztette.

UJDONSÁGOK

A Szacs vay-szobor ügye.

— Mihelyi Adolf indítványa. —

Évtizedek óta őrizet Nagyvárad város pénztára néhány száz forintot »Szacs vay szobor-alap« czimen, amit hazafias lelkű emberek adtak össze, hogy abból majdán emlékműt emeljenek Nagyvárad első alkotmányos képviselőjének, akinek ifjú életét a fővárosban ottolta ki a bécsi kamarilla zsoldos katonáinak golyója.

Ötven esztendő kellett, míg komolyan elhatároztak, hogy szobrot emelünk Szacs vay Imrének. A megindított gyűjtés azonban bár nem maradt meddő, teljes sikerrel nem járt. Jelenleg mintegy 20.000 korona rendelkezésre. Ez az összeg pedig kevés ahhoz, hogy megfelelő emlékműt állítson Nagyvárad a vértannak.

Mihelyi Adolf, a törvényhatóság ezen agilis, buzgó tagja indítványt nyújtott tegnap Nagyvárad város tanácsához, amelyben olyan módozatot ajánl, amelylyel rövid időn felállíthatnánk Szacs vay szobrát s eleget tehetnénk hazafiúi kegyeletünknek.

Az indítvány a következő:

Tekintetes városi Tanács!

Azon óhajtól indítva, hogy Nagyvárad város közönsége kegyeletes háláját mielőbb le-rójja az életét a hazáért feláldozott a város első képviselője és vértanuja Szacs vay Imréért, a törvényhatóság közgyűlése évi 1000—1000 korona hozzájárulást szavazott meg a szobor alapra. A betervezett költségvetés szerint az e célra összegyűjtött tőke összeg a jövő év végéig körülbelül 20.000 koronára rug.

Sem a gyűjtés eredménye, sem a városi hozzájárulás mérvé nem nyújt módot arra nézve, hogy a hazafias polgárságnak hő vágya a szobor felállítását mielőbb loganatosítva látni — beteljesedhessék. Évtizedek közönyös-ségét rohamosan helyrehozni nem is könnyű feladat.

Mindazonáltal úgy vélem, minden lehető el kell követnünk arra, hogy a közönség ab-

beli kívánsága teljesedésbe menjen, mely szerint óhajja, hogy a kegyeletet és szent kötelességet még a jelen nemzedék rójja le hallhatatlan vértanuja irányába és azt hiszem nincsen polgára e városnak, ki nemes felbuzdulással ne kívánná, hogy a szent feladat teljesítését ne odázzuk a következő nemzedékre, hanem hazafias lelkesedéssel magunk végezzük el. Hát talán Nagyvárad város minden tervének 100 évig kell vajudnia, míg teljesedésbe mehet? Fél század, 52 év nem is volt arra elegendő? — Körülöttünk emeli mindenfelé a polgárság lelkesedése az emlékeket. Ez évben is több, e hóban csak kettő lett leleplezve Hé-jásfalván és Szombathelyen, mi pedig még mindig szatócs-módra tesszük félre a garasokat; és a cél eléréjük-e még mi élők? Vajh ki tudná megmondani?

Tek. Városi Tanács!

Nagyvárad városának az által, hogy az 1000 korona évi hozzájárulást megszavazta, módja van a szobor késelem nélküli kiviteléhez a következő módon és alapon minden nagyobb megterhelés nélkül hozzáfogni.

A költségvetés XXVIII. tétele alatt kezel-tik Rimanóczy Kálmán alapítványa, amely ma 26.000 korona tőkét képvisel.

Ezen tőke kamataiból gyarapíttatnak a vízvezetési alap, az árvaházi alap, a gyermek-kórház alap és egy bizonyos összeg, jelenben 225 korona az iparos tanoncok jutalmazására fordítatik.

Indítványom az, hogy a Szacs vay-szobor létesítéséhez vegyen kölcsön a város ebből az alaptól az alapítványt tevő beleegyezésével 20.000 koronát és a kölcsönvett összeget és annak évi 4 1/2% kamatát a város a már megszavazott évi 1000 korona hozzájárulási összeg-gel térítse vissza az alapnak.

Itt tehát csakis a czime fog megváltozni az 1000 korona évi hozzájárulási alap összegé-nek, t. i. a szobor alaphoz hozzájárulás helyett lesz a czim: megtérítés a Rimanóczy-alapnak, és így fog a költségvetésben elnevezetni; de a városi háztartásra egy fillérnyi több teher sem fog hármolni, a fentebb jelzett alapokra pe-dig legkisebb sérelem sem háramol, ha gyara-pításuk a pár 100 koronányi alapítványi ka-mattal valamivel később történik.

Jogi akadály sem fordul elő, mert az ala-pítványt tevő Rimanóczy Kálmán beleegyezése kinyerhető. Nem kételkedhetem, hogy e tekin-tetben a legkisebb aggályt is emelvé, hiszen alapítványa semmikép sem csonkul, ellenben neve egy hazafias és kegyeletes emlékkel még inkább össze forrva, jobban meg lesz örököltve.

A kölcsön veendő összeget 20.000 korona kerek összegben vehetjük, de ez a szükséghez képest módosulhat. Nézetem ugyanis az, hogy 40.000 korona egy méltó szobor létesítéséhez elegendő. Ily minél különben nem is az ár, hanem a művész ihlete a döntő tényező.

Kérem tehát a tek. városi tanácshoz: miszerint Rimanóczy Kálmán ural tárgyalva és beleegyezését a transzakcióhoz megnyerve, méltóztassék az alapok költségvetésének tárgya-lásakor indítványomat pártolól a közgyűléshez terjesztetni, a mely előtt kérem, hogy a szobor-bizottságot a szobor létesítésének munkálataira vagyis a terv. pályázat meghirdetésére felhívni és a kivitel késelem nélküli eszközésére uta-sítani, a szoborbizottságban pedig a mély fájdalmunkra nagy beteg polgármester teendőinek ellátására helyettes polgármester Rimler Károly urat megbízni.

Tisztelettel

Mihelyi Adolf,
tvhat. biz. tag.

Elnökválság a jogakadémián.

— Saját tudósítónktól. —

Az a hosszas vizálykodás, a mely eddig izgatottságban tartotta a kir. kath. jogakadémia polgárságát, tegnap este megoldást nyert: meg-bukott az a párt, mely a felekezeti jelszavakat bevitte a tanulásra szentelt falak közé s le-mondott a párt által megválasztott elnök: Szkalák Zoltán.

A párt bukásának közvetlen oka az volt, hogy az edigi főjegyző Ujfalussy Sándor tapin-tatlanul nyilvánosan megsértette a katolikus vallást. Mikor ugyanis Pongrácz Aladár lelkes hangon tartott beszédébe egy német idézetet szőtt, Ujfalussy felugrott s a következőket mondta:

— No hát tudok én is egy német idéze-tet: *Argerst du deinen Sinn, so werde katholisch.*

Erre egyszerre kitört a vihar. Óriási zaj-ban egyhangulag megtorlást kívántak a vallás-nak ilyen vakmerő megsértéseért. Az elkesere-dés, harag és felháborodás szavai zudultak a főjegyző és az elnök felé, úgy hogy az elnök Ujfalussyt megrovásban részesítette. Ezzel azon-ban a gyűlés nem elégedett meg. Követelték, hogy a kör egyszerűen *mozdítsa el a főjegyzőt.* Ujfalussy erre, hogy az elmozdítást megelőzze, bejelentette lemondását.

A lemondást elfogadták, de azzal a fenntartással, hogy a katolikus valláson esett sé-relem miatt Ujfalussy ellen a kir. kath. jog-akadémia igazgatójánál *fegyelmi feljelentést tesznek.* A feljelentést hétfőn beadják s remél-jük, annak elintézése meg fogja nyugtatni a vallásukban mélyen sértett ifjakat.

Ujfalussy lemondása után az elnök is látta, hogy helyzete végleg megingott. Felvetették a bizalmi kérdést s ebben 16 szóval 14 ellen az *elnöknek bizalmatlanságot szavaztak.*

Szkalák Zoltán levonta a következtetést s a sok viszontagság közt jobb sorsra érdemes buzgalommal viselt elnökségről lemondott.

A kör a lemondást tudomásul vette s Pongrácz Aladár indítványára az elnöknek ed-digi működéseért jegyzőkönyvi köszönetet sza-vazott, azonfelül jegyzőkönyvbe foglaltatta azt is, hogy az eddigi támadások nem neki, hanem pártjának szóltak s mivel most pártja meg-bukott, a régi jó viszony helyreállítását remélik.

Reméli az egész közönség is, mely szeretné végre a jogászok működését a régi magas színvonalon látni.

A választásokra nemsokára új határidőt tűznek ki. Jelöltül ez idő szerint Jantsovits Jenőt emlegetik.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 kr-ért. Kedden és esütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 30. Rendkívüli megyegyűlés d. e. 10 órakor.
November 4. Tiszti főszemle a várban d. e. 9 órakor.
November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* A bibornok a fővárosban. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok, püspök ur Ő Eminenciája tegnap, szombaton reggel a gyorsvonattal Bu-dapestre utazott, hogy jelen legyen az ország-gyűlésnek holnap, hétfőn leendő ünnepélyes megnyitásán.

* A kamara elnöksége a főispánnál. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara nem régen alakult meg az újabb öt évi ciklusra. Az új kamara elnöksége: Huzella Gyula ker. tanácsos elnök, Reismann Mór és Bertsey György alelnökök és dr. Sarkadi Lajos titkár tegnap délelőtt tisztelegtek dr. Beöthy László főispánnál. A küldöttség vezetője: Huzella Gyula elnök üdvözölte a főispánt s támoga-tását kérve, jóindulatába ajánlotta ezen fontos közgazdasági intézményt. Beöthy László főis-pán lekötözött szivességgel fogadta a tisztel-

göket. Hangsúlyozta a kamara célirányos működésének nagy fontosságát és jelentőségét, jóakaró támogatásáról biztosította a kamara elnökségét.

* **Halottak napja.** Minden esztendőben van egy nap, a melyet a megholtak emlékének szentelünk. Elmegyünk sirjaikhoz azoknak, kiket a szeretet láncza köt hozzánk, hogy elmondjunk egy imát s régi szokás szerint mécses gyújtunk a sirokon, jelképeül az el nem aludt szeretetnek. — A templomok megtelnek, a sirkertek csendes magányát mindenki felkeresi, hogy gondolatban a földi élettől megvált örökével társaladjon.

A testületek és egyesületek is megemlékeznek e napon elhunyt társaikról és azokról, kiknek emlékét mindnyájunknak kegyelettel kell megőrnünk.

A jogakadémia ifjúsága **Rulikovszky** Kázmér hős halált halt lengyel dsidas százados sirjához és **Nagy Sándor** volt 48-as honvédtábornok emléktáblájához ki fog vonulni testületileg s mindkét helyen emlékbeszédet fognak tartani. A részletes programot még közölni fogjuk.

A helybeli **Kath. Legényegylet** b. e. alapító tagjának **Nogáll** püspöknek sirjánál fogja leróni kegyelete adóját.

Az **iparos ifjak önképző egylete** szintén mint minden évben, úgy az idők is kegyelettel emlékszik meg a szabadságért vértanu halált szenvedett **Rulikovszky** Kázmér és **Nagy Sándor** honvéd tábornokról.

Mindkét helyen az egylet dalárdája **Gerencesér** József vezetése alatt gyászadalokat fog előadni. **Rulikovszky** Kázmér sirjánál **Ióth** Lajos, **Nagy Sándor** emléktáblájánál pedig **Kalla** István és **Köffer** Béla mondauak emlékbeszédeket.

* A hétről.

Vasuton. Kalauz: Sopron öt perc.

Utaz: Sopron? Hogyan, hát az egész várost még nem sikkasztották el?

*

Párbeszéd. — Hallottad, hogy Tóni barátunkat gondnokság alá helyezték, mert minden pénzét kidobta az ablakon?

— Hogyan? Hiszen tudtommal **takarékpénztárba** rakta!

— Éppen azért!

*

— Hiába, a külföldi nem tud minket lefőzni! A lipsei bukás után már csak **Németországról** beszéltek. De Sopron most kiköszörülte a csorbát.

*

— Musolinot, a híres rablóvezért elfogták. Volna csak **bank igazgató!** Ma is szabadon járna! (**Kakas Márton**).

* **Halálozás.** Résztétel értesülünk egy derék polgárnő, gondos családanya: **Szikora** Endréné tegnap szombaton éjjel bekövetkezett haláláról. Temetése holnap, hétfőn délelőtt 10 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő: Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb édes anyá, anyós, szerető nagyanya **Szikora** Endréné, szül. **Dávid** Rozáliának, folyó évi október hó 26-án reggeli 7 órakor, életének 50-ik, boldog házasságának 30-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A boldogult drága halott bült tetemei folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai sserint **Kis-Pereczes-utca 777.** számú háztól a **várados-olaszi-i** nagytemetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. **Nagyvárad, 1901. október 26. Áldás és béke poraira!** **Szikora** Endra, férje. **Somogyi** Endréné szül. **Szikora** Róza, János, Etelka, **Weissmann** Istvánné, gyermekei. **Somogyi** Endre, **Weissmann** István, vejei. **Weissmann** Juliska, **Weissmann** József, **Somogyi** Endre, **Somogyi** Regina, unokái.

* **Szent Antal szobra Zilahon.** Lélekemelő szép ünnepély lesz ma, vasárnap Zilahon. Az alig pár évvel ezelőtt épült díszes r. kath. templomban ez alkalommal áldják meg a **Csapony** Ignác kiérdemült esperes-plébános buzgólkodása s a kath. hívek áldozatkészségéből a hitélet emelésére felállított szép **Szent Antal** szobrot. Az ünnepélyes szertartást és a szent misét **Grócs** Béla nagyvárad kanonok végzi.

* **Sváb-e Herczeg Ferencz?** Egy esti lap tegnapi stuttgarteri lapnak azt a híret regisztrálta, hogy Herczeg Ferencz fiatal korában darabot nyújtott be a stuttgarteri udvari színházhoz és ugyanekkor sváb származására hivatkozott. Herczeg Ferencz ma ez a hirt a következő levelében czáfolta meg:

Egy stuttgarteri német lap azt írja rólam, hogy fiatal koromban, hivatkozva német értelemre és sváb eredetemre, egy stuttgarteri ismert költő és esztétikus közbenjárását kerestem, hogy adassa elő szindarabjaimat a stuttgarteri udvari színházban. Az előttem ismeretlen stuttgarteri lapnak ez az állítása elejétől végig hazug. Nem is sejttem, honnan vehette magát ilyen hirt, mivel nekem soha semmiféle stuttgarteri költővel vagy esztétikussal nem akadt dolgom. Legel 6 drámáimról kísérletem a Dolovai nábob leánya volt, azt **Paulay** Ede egyenes felszólítására a Nemzeti színház számára írtam. Soha egy lépést nem tettem, hogy valamelyik darabomat előadják a külföldön. Akik lefordították, vagy előadták a színműveimet idegenben, azok mindig engem kerestek meg. A mi a stuttgarteri lapban emlegetett egykori német értelemem iránt, arra vonatkozólag a magyar közönség előtt nincs mit mondanom. A sváb származásom azonban egy kis etnografiai tévedésre vezethető vissza. Az én elődeim ugyanis Szilésziából eredtek, ahonnan **Mária Terézia** korában emigráltak a Bánátba, alkalmasint azért, mivel nem akartak poroszokká lenni. Fiatal éveimben több német elbeszélést írtam. Az volt a vágyam, a mi nem egy fiatal írónak: először »híres ember« akartam lenni a külföldön, hogy azután annál sikeresebben osztromalhassam a magyar lapok tárczarovátát. Hogy nem lettem német íróvá, az nem a stuttgarteri titokzatos költő és esztétikus érdeme, nem is az én bűnöm, hanem az egy százhatvan éves történelmi folyamatok egyik igen szerény eredménye. **Herczeg Ferencz.**

x Őszi és Téli idényre legjobbnak
elősmert Női, Férfi és Gyermekek carlsbadi czipók kizárólag **Fábry Testvérek**nél,
Nagyvárad, Fő-utca szereshető be. Telefon 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán felül bérmentve.

x **Az agglegény sorsa.** Ahol a társasélet nem fejlődött ki egész virágában, az agglegénynek rossz dolga van. Amíg fiatal, csak megjárja valahogy, de ha megvénül és ha öreg korában szerelmes lesz... Akkor kezdődik csak a baj. A mi agglegényünk szerelmes. Szegény leányt szeret. Szegény leányt oltár elé vinni egy szegény agglegénynek kész veszedelem! Mit tegyen? Tanácskozik jó barátjaival, gyógyító balzsamot keres szerelmes szívére. Mindhiába. A józan ész és barátai azt tanácsolták neki, hogy házassága által egy szegényből ne csináljon két koldust. Lelkének egysúlya kezd inogni. Már-már lemondani készül az életről, midőn megjelen előtte szerető anyja képe, ki nek 6 az egyetlen kenyéradója, támasza. Előtte lebeg imádoztjának szerelmes tekintete. A szív szeretete folyton harcban áll az ész józanságával és ismerősei úgy bánnak vele, mint a kibe csak hálni jár a lélek... Egy napon azután hivatalából sürgős ügyben kérétték lakására. Két ur várta már. Minden bevezetés nélkül egy rakás pénzt olvastak le asztalára. Ellenértékül csak a nyerő sorsjegyet kérték **Török** A. és **Társas** bankháza (Budapest, V., Váci-körút 4/a.) kiküldöttei, akik azért jöttek,

hogy a nagy nyeresémet kifizessék. Anya és fiu örömkönnyezve, egymás nyakába borulnak és épp e pillanatban érkezik a most már szerencsés leányzó is. Az eljegyzésen a vendégek számtalan lelkes pohárköszöntőkben emlékeztek meg a szerencséhez bankházzal és egyhangulag hangoztatták a beszédek végén: Eljen a szerencséhez **Török** bankház!

EGYESÜLETEK.

A koldusápoló egylet választmányi gyűlése.

A **Szent László**ról nevezett koldusápoló- és figyermek menedékház egyesület tegnapi délután ülést tartott.

Jelen voltak: **Palotay** László elnök, **Feiser** Antal alelnök, dr. **Hoványi** Géza, dr. **Hoványi** Gyula, dr. **Szemethy** Géza és **Haltás** Gyula.

Az elnök a gyűlést megnyitván, jelenti, hogy az ünnepélyes közgyűlés alkalmával felmerült apróbb kiadásokra a szükséges összeget utalványozta.

Feiser Antal, apát-kanonok, az ünnepélyes közgyűlésen tartott beszédét az egylet kinyomatván, a költségeket 6 fedezte.

Sztarill Ferencz építész az uri-utezai régi épület újjáalakításának költségvetését beterjeszti, melyet **Feiser** Károly főmérnök átvizsgált. — Atadatik az építési bizottságnak, a melynek jelentése után az elnök utalványozni fogja a költségeket.

A választmány a következő szegény és árva gyermekeket vette fel: **Orosz** Gusztáv, **Aurer** Antal, **Hideg** Antal, **Erdősi** Vincze, **Chappon** Samu és **Károly**, **Csanády** József, **Kádár** Jenő.

Az elnök jelenti, hogy a házi kápolna részére saját költségén szent sirt hozatott és 4 drb asztalt (s széket csináltatott, melyért a választmány köszönetét fejezi ki.

A gyűlés az elnök elterelésével véget ért.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés. Az ipartestület előljáróságának 1901. évi október hó 24-én tartott rendes havi ülésén megjelentek: Az iparhatóság részéről **Gerő** Armin főkapitány, iparhatósági biztos. Az előljáróság részéről **Bertsey** György elnök, **Andriska** Károly alelnök, ifj. **Cser** János, **Czeplédy** Jeremiás, **Hann** Lajos, **Havasy** Zsigmond, **Juhász** Benedek, **Kiss** Károly, **Lévai** Márton, **Nagy** Sámuel, **Óváry** Lajos, **Spetkó** József, **Gabor** János, **Szűcs** Ferencz, **Tatray** Sándor, **Voszka** Ferencz, **Weisz** Károly, **Zsirkay** Károly előljárók, **Kadicsek** Sámuel póttag, **Iványi** István, **Peller** Ferencz, **Stágl** Kálmán számvevők, **Jankovich** János főjegyző.

A szeptember havi előljárósági ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után az elnöki jelentés vétetett tudomásul.

A pénztári számadások vizsgálatáról szóló, számvevők jelentése szerint: Szeptember hónapban a bevétel 807 korona 30 fillér, az augusztus havi maradvány 1827 korona 41 fillér, összesen 2634 korona 71 fillér, a kiadás 822 korona 42 fillér, pénztári maradvány október hóra 1812 korona és 29 fillér volt.

A szeptemberi előljárósági ülésnek **Mécsáros** József pénztárnok helyettesítésére vonatkozólag hozott határozata, az iparhatósági biztos urnak közbevetett észrevételei alapján akként lett megváltoztatva, hogy a helyettesítés ideje 1901. évi december 31-ik napjáig tart, a mikor a pénztárnoki állás pályázati meghirdetés után választás útján fog az előljáróság által betöltetni.

Az alapszabályok módosításának kidolgozására kiküldött bizottság által szerkesztett javaslat ez alkalommal a napirendről levetetett.

A vasárnapi munkaszünet tárgyában kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet, úgy

a Menház épületnek az első magyar biztosító társulatnál való tűzkár elleni biztosítása, tudomásul vétettek.

Czink György volt sütő iparosnak a Menházba való felvétel iránt beadott kérelme, az alapszabályok értelmében teljesíthetőnek nem találtatott.

A július havi előjárásági ülés elhatározta, hogy az alakulandó cipőgyár részvényeiből az ipartestület 10 darabot jegyez, ezen határozat jóváhagyásához azonban a hatósági biztos hozzá nem járult.

Andriska Károly indítványa és többek hozzá szólása után a kérdéses határozat függőben hagyása mondatott ki.

Öt kisebb számlára 46 korona 78 fillér lett kiutalva.

TANUGY.

A községi tanítók kihasználása.

Ragány János, a város élelmes főszámvévője javaslatot dolgozott ki a községi iskolai tantervök kihasználása iránt. A kihasználás olyanformán történne, hogy azok a tanítók, a kik most heti 20, 22, 24 órában vannak elfoglalva, még 10, 8, illetőleg 6 órával terhelteknének meg, mert a népoktatási törvény megengedi, hogy az osztály tanító heti 30 órát taníthat; de egy-egy osztály heti óra száma nem mehet felül a 22, 24, 26-ra, a javaslatot tehát a *szaktanítási* rendszer behozatala mellett lehetne csak életbeléptetni, mert csak így lehetne minden tanítót 30 órával megterhelni, ez a javaslat pedig nem az ellemi iskolai tanítók élete elleni *merénylet*, hanem igen ügyes *fináncz-politika*. Van ugyanis most 36 osztály heti 815 órával, a melyet ellát 35 tanerő, ámde 35 tanerő hetenkint betölt 1050 óraszámot s így 7 tanerő fölöslegessé válnék, a mi 2800 forint megtakarítást jelentene évenként. Ime a fényes fináncz-genie milyen hamar elűnteti a közköltő emelésének a rémét, sőt még esetleg ily módon fölösleggel is végzi a tapasztalati esztendőt.

Sietünk kijelenteni, hogy ez a magyart boldogító eszme nem nagyváradi koponyában fogamzott; valamelyik budapesti fináncz-genie találta ki s a böcs tanács, a telhetetlen moloch persze kapott rajta s *egy évre ideiglenesen* be is hozta; no csufol megjárta vele. A *Magyar Székesfőváros* cz. napilap a következő épületes dolgokat írja erről a rendszerről.

»A tavasszal köztudomás szerint hamis jelszóval fölfegyverkezve irtó háborút indítottak a városházán, a főváros népoktatása ellen. Abban a nagy takarékosági hajszában, a melyet a jóléti bizottság támasztott Budapest öriási adminisztrációjában, nem találtak más áldozatot, mint a kulturát. A tanügyi osztály volt vezetője beadta a derekát s megtette a javaslatot a népiszkolai szaktanítás behozatalára. A közgyűlésnek nem nagyon tetszett ez a kultúra ellen intézett támadás, de nem volt elég bátorsága, hogy megmondja, hogy nem engedi meg a kultúra tönkre tevését csak azért, hogy a jóléti bizottság leplezhesse működésének csufos kudarcát. Tehát egy esztendőre *ideiglenesen* hajlékot adott az iskolákban a szerencsétlen szaktanításnak. *Igy történt meg, hogy egyik-másik iskolában a szegény elemi iskolás gyerekek, a ki alig tudja még egy tanítónak a magyarázatát is követni, most 9, 10, sőt 11 tanítót is kapott. Erre ugyan a szaktanítás legelkeseredettebb hívei sem gondoltak. Meg vagyunk győződve róla, ha a közgyűlés látta volna, hogy milyen az ő határozata végrehajtásban, megdöbbenve utasította volna vissza a javaslatot s még a jóléti bizottság is más takarót keresett volna a kudarcz leplezésére. Im már októberben vagyunk s az iskolák jó részében még ma sincs rend, még ma sem végezhetik rendszeresen a tanítást. Ez az eredménye, hogy hozzá nem értő barbár kezekkel törtek be az iskola szentélyébe.*»

Hisszük, hogy Nagyvárad város mélyen gondolkodó tanácsa nem fináncz szempontból fogja a javaslatot elbírálni s nem fogja belefajítani a város szépen virágzó tanügyét a visszesezés maradi pocsolójába.

Az iparos segédek szakrajztanfolyamának megnyitása. A nm. vallás- és közokt. miniszterium segélyezése mellett iparos segédek és önálló iparosok számára nov. márcz. hónapok alatt a f. tanévben ismét szakrajztanfolyamok rendeztetnek és pedig I. építő iparosok tanfolyama, II. fémiparosok ff., III. faiparosok ff., IV. cipészek ff., V. szabók tanfolyama. A tanítás november 10-én veszi kezdetét s a tanfolyam végzéséről a hallgatók bizonyítványt nyernek.

Beiratás végett jelentkezhetni a szaktanfolyamok igazgatóságánál. (Nagypiacz-tér, polg. isk. épület.)

Miután a tanfolyamokra már eddig is többen iratkoztak be, felkérem a jelentkezőket, hogy beiratásukat *nov 5-ig* annyival is inkább eszközöljék, mert csak korlátolt számban vétetnek fel hallgatók.

Bővebb értesítést ad *az iparos segédek szaktanfolyamának igazgatósága.*

SZINHAZ

HETI MŰSOR.

Vasárnap: d. u. Mozgó fényképek este: Kintornás család.

Hétfő: Gyurkovics leányok és a repülőballet.

Kedd: Szép Heléna és repülőballet.

Szerda: Válás után és repülőballet.

Csütörtök: Kiszökevény.

Péntek: Két árva.

Szombat: Almafa és Pillangókisasszony. (Itt először.)

Vasárnap: d. u. Eleven ördög. este Almafa és Pillangókisasszony.

Troubadour. Repülő ballett.

A két Székelynek volt ünnepi estéje. **Székely Irént** valóságos ovációkban részesítették azért a pompás énekért, melyben gyönyörködtette a közönséget. A repülő ballett hirkolompjára megtelt a színház s a nagyszámú közönség meglepetve tapasztalta, a mit habituék régen tudnak, hogy lehet Nagyváradon operát is elég jól előadni, csak — akarni kell. Két olyan pompás hangú énekesnő mellett, mint Székely Irén és Székely Anna, az operát erősebben nem kultiválni bűn. A tegnap zsuftolt ház is erre a meggyőződésre jutott s viharos tapsokkal jutalmazta mind a két művésznőt. Különösen **Székely Irén** iránt volt nagy lelkesedés: **Székely Annának** is kijutott az ünnepeltetésből annyival inkább, mert voltaképp ebben a darabban láttuk végre az idén először nagyobb, neki való szerepben. **Hunfiról** (Maurico) mindig jobban megerősödik az a nézet, hogy kitűnő zenei ismeretei alig pótolják a hang csengésének hiányát. Jó volt **Pintér és Lányi Edith**; teljesen megfelelt megint az énekar a II. felvonásban.

A repülő ballettnak nagyobb volt a híre, mint a mennyit valójában, ér. Meglepető újdonság, de sokkal tovább kellene fejleszteni, hogy igazi művészi hatást keltsen. Hét szép termetű leány mutat be sodronyon röpitve változatos, színes csoportokat a földön és a levegőben, kísérve némi tánczczal s igen simplex zenével. Szép dolog de kevés ideig tart s nem elég változatos, ezért nem is kelt olyan hatást mint a minőt vártunk. A repülő hölgyek csinosasága, főleg csinos termete sokat pótol; a kinek hónap végén van fölösleges pénze, rászánhatja, hogy egyszer megnézzék őket s kedvükért egy előadást is.

Kintornás család. Tóth Ede régi bájos népsziműve, a Nagyváradon évek óta nem adott **Kintornás család** kerül ma este színre. A kitűnő népszimű előadását kiválóan gondos

próbák előzték meg. A darab főszerepeit **Amor Margit, Benkő Jolán, E. Kovács Mariska, Pintér, Peterdy, Füredi, Bogdár** és **Bércsi** játsszák. Előadás után a **repülőballet** társaság tartja mutatványait.

Legközelebbi premier. Az összes vidéki színpadokat megelőzőleg nálunk kerül legelőször színre Budapest jelenlegi színházi szenzációja a **Pillangókisasszony** Székely Irénnel a czimszerepben. A jelzett újdonság próbái annyira előre haladtak, hogy az igazgató már a jövő hét utolsó napjaira a darabot ki is tűzte. Ezzel egyidejűleg kerül színre ifj. Bokor József 500 korona pályadíjat nyert pompás kis vígjátéka az „**Almafa**“, melyből szintén megkezdődtek a színpadi próbák.

Igazságszolgáltatás.

A férj bosszúja.

Az idén július elején történt, hogy nagypiacz-téren **Szász Ferencz** munkás egy készsürrással megölte **Glück** Lipót, feleségének állítólagos udvarlóját, egy 20 éves napszámost. A sebesülés oly súlyos természetű volt, hogy **Glück** pár órai kintlódás után meghalt. Ezen gyilkosság előzményei, hogy **Glück** Szászt több ízben azzal ingerelte, hogy vadházasságban élő nejevel sok férfinak van találkája, sőt mint állítá, már neki is volt. Ez a kijelentés arra készítette Szászt, hogy nejét szembesítse **Glück**kel. Haza menve kérdőre vonta az asszonyt, aki természetesen tagadott sőt a szembesítésre is kész volt. A következő vasárnap reggelén találkozott **Szász — Glück**kel. Az említett rágalmazásból szóváltás keletkezett, **Szász** a düh által elvakítva elköveté horzasztó tettet.

A tegnap napon megtartott esküdtészi tárgyaláson, — mely temérdek hallgatóság jelenlétében folyt le — **Millye Gyula** elnökölt, szavazó bírák **Debreczeni** és **Fassie**. A vádat **Baróthy Pál**, az ügyészség legfiatalabb tagja képviselte, védő dr. **Adorján Emil**. Az elnök szolgálat tételre kisorolta: **Zigre Miklós, Bázár Győző, Wechsler Adolf, Erdélyi József, Detrich Endre, Markovits Pál, Bereczky Sándor, Zsigmond Árpád, Weiss Károly, Erdős József, Nagy Gábor, Karakas Károly** esküdteket.

Az elővezetett vádlott nem tagad semmit, teljesen beismerő vallomást tett; melegségül azt hozza fel, *hogy nagyon részeg volt, ő nem kereste az elhunytat és nem is fenyegette megölésse.*

A megidézett tanúk legnagyobb része **Szász Ferencz** ellen vall. A perbeszédek elmondása s a kérdések feltétele után az esküdtek verdit hozatalra vonultak vissza.

Jó másfél órai tanácskozás után az esküdtek bűnösnek mondták ki **Szász Ferencz** szándékos, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetésében. Ezen verdik alapján a kir. törvényszék **Szászt 3 évi börtönre ítélte.**

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: **Slenkiewicz Henrik.**

Polanieczki, a kit **Mária** jelenléte fölvidított s a nagybácsi grand-zája mulattatott, éppfehér fogsorát előtűntető mosolylyal jegyezte meg:

— Igy hát minden a lehető legjobban van ebben a mi földi paradicsomunkban!

A leány is elnevette magát.

— **Emilie**, a ki nagyon szívébe zárta, azt írta a multkor, hogy nagyon ügyesen vezeti üzleti dolgait.

— **Istenem!** Hiszen nem nagy virtus. Csak a zsidóság az, a mely itt-ott követ gördít utunkba! Ne fogtassuk vallásunkat, ne hirdessünk antiszemita elveket, tegyük meg hiven kötelességünket s a sikernek jönnie kell. Aztán meg tudja **Emilie** asszony éppen annyit ért üzleti dolgokhoz, mint szegény kis **Litkája!**

— Igaz! A saját vagyona kezeléséhez sem értett. Ha nem segített volna a sógora Chwaslowski Teophii, a kit ön bizonyára ismer, azt hiszem semmije sem maradt volna. Szerencsére ez igen hozzáértő ember és nagyon szereti Litkát.

— Ki ne szeretné ezt a bájos gyermeket?!
Ez valósággal imádom. Olyan kiváló, olyan szelíd és kedves.

Mária figyelmes tekintetet vetett a férfi arcára.

— Egy kicsit nyers, de alapjában véve derék, becsületes ember — gondolta.

Ekkor Plawiczki megjegyezte, hogy ideje lesz a templomba menni. Olyan ünnepélyes búcsút vett leányától, mintha hónapokra távoznék. Kiszabadulva végre apja ölelő karjaiból, Mária barátságosan kezét szorított vendégükkel, s Polanieczki félig meddig le volt fegyverezve.

— Igéző mint egy bájos álomkép! — jegyezte meg — önmagában, midőn a kocsi szállt.

Gyorsan robogtak tova a papsütötte tiszta reggeli légben. A fasor végén, a melyen át tegnap este érkezett, élénk sárga szíben tündöklött a homokos kocsit, a melynek szélén hely-lével-közöl állt egy-egy görcsös törzsű nyírfa.

Krumpliföldek szegélyezték az ut egyik oldalát, míg a másik oldalon beláthatatlan távolságban terült el a hullámzó rozs. A hajlottfejú kalászkok pihenni látszottak a nyugodt fényözönben. A fák között kergetőzött a bubos banka, a szarkamadár. Piros fejkendős parasztleányok egy-egy nagy pipacsként tünekedtek föl a vállig érő vetés közt bujkáló mezei utak mentén.

— Szép a rozs! — jegyzé meg Polanieczki, csak éppen, hogy szóljon.

— Nem éppen rossz . . . Az ember megtesz, a mit tehet, a többi a jó Isten dolga. Fiatal vagy még, hát szolgálak egy jótanácsal. Tedd meg, amit tenni hatalmadban áll; de ne szűnj meg a Gondviselésben bízni. Jobban tudja, mint mi, mire van szükségünk. Igen; az idej aratás elég jónak ígérkezik. Itt az emberek azt beszélik, hogy bukófélben vagyunk, de itélj magad a helyzet fölött. Krzemieni birtokom, a hozzátartozókkal, hétezeröttszáz hektár kiterjedésű. (Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Chamberlain a háboruról.

Edinburg, okt. 25. Mai beszédében Chamberlain a délafrikai háboruról beszélve, kijelentette, hogy a kormánynak sohasem volt szándéka, hogy offenzívába lépjen. Meg akarta erősíteni a Fokgyarmatban lévő csapatokat és aztán folytatni akarta a tárgyalásokat; a bűrok azonban ultimátumot küldtek és megkezdtek az ellenségeskedéseket. Azok a feltételek, melyeket a bűroknak ajánlottak, kedvező-

bek voltak, mint a melyeneket valaha ajánlottak legyőzött ellenségnek. Minthogy ezeket a feltételeket visszautasították, szükséges a háborut végig harcolni.

Csudálatlalt adózik a bűrok szívósságának, de Angliának ezzel hasonló határozottságot kell szembesítenie. A bűrok több függetlenséget követelnek, mint a mennyivel a háboru előtt bírtak. Ezek oly feltételek, a melyeknek elfogadása össze nem egyezhető becsületünkkel. Azt

hiszi, hogy elérkezett az ideje az legenergikusabb intézkedéseknek, hogy a lázadókat és guerilla-bandákat legyőzzék. Mindarra, a mit részben teszünk, precedens eseteket találunk, ama nemzetek tetteiben, a melyek most elítélik a mi barbárságunkat és kegyetlenségünket. A kormány nem fog habozni, hogy új áldozatokat követeljen az országtól, ha szükséges lesz. A szónok végül kijelenti, hogy a katonai helyzet nem ad okot aggodalomra. (M.T.I.)

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

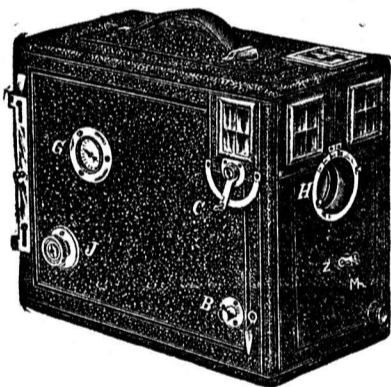
Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

146-7-90

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,

Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Amerikát — Nagyváradon

**Fillérből lesz a korona,
ez a jelszava az**

Amerikai áruháznak,

**Fő-utcza,
Bazár-épület.**

A bekövetkező őszi saisonra üzletünket újból megnagyobbítottuk és pedig dus választékot tartunk a legutolsó divatu női ruha-szövetek, casán, posztó, barchet és flanel kelmékből.

A legolcsóbb árban kaphatók:

Vászon, chiffon, kanavász, kreton, szőnyeg, ágygarnitúrák, posztó és berliner kendők, blous és diszitő selyem kelmék és mindennemű rövidáru cikkek.

Még eddig nem létezett olcsó árban adunk el:

Női, férfi és gyermek téli alsó ingeket és kis öltönyöket, berliner sapkákat, rekliket és fejkötőket, férfi kemény elejű és puha elejű ingeket, kézelőt és gallérokat.

Igen nagy raktárt tartunk

kész női blousokban és női alsósoknyákban, jutányos árak mellett készítünk mérték után női blousokat és aljakat bármilyen anyagból, ugyszintén paplanokat a legrövidebb idő alatt.

193-12-20

Tömeges látogatást kér

Amerikai áruház, Fő-utcza, Bazár-(színházi)-épület.

a hol minden olcsó, semmi sem drága.

Igen érdekes és tanácsos

meglátogatni,

Szigligeti-Színház.

Folyószám 80.

Idénybérlet 28.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. okt. 27-én

Mindkét előadáson:

a repülő ballet-társulat fellépte.

délután 3 óraker, rendes helyárrakkal

Mozgó fényképek.

Vigjáték

este fél 8 óraker, rendes helyárrakkal

A kintornás család.

Népszimű.

S Z E M E L Y E K :

Pergő Gerzson	Bognár János
Juczika kisasszony, leánya	Ámon Margit
Bimbó Mártonné	Benkő Jolán
Bimbó Laci és molnár	Pintér Imre
Kötő Károly vasuti bakter	Szarvasi Sándor
Dáma Náci, »potya« fiskális	Füredi József
Fuvó Máté, öreg kintornás	Peterdy Sándor
Mari, leánya	E. Kovács Mariska

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 óraker, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepp. napokon este 6 óraker.

Holnap hétfőn, okt. 28-án

A Gyurkovics leányok.

Vigjáték.

A ballet-társaság fellépte.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, okt. 26

Buza októberre	7 84
Buza áprilisa	8 80
Tengeri	5 14
Rozs okt.	6 69
Zab ápr.	6 98
Káposzta, repce, mag.	

Értékössze

Budapest, okt. 26.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Államvasut	624 50
Bimamurányi	416 —
Magyar jelzálog	433 —
Falgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos Árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 26-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 60
Magyar koronajárdék	92 85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	121 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 29
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ban	119 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92 85
Italmérési jog megváltási kötvény	99 75
Horváth-szlavónföldterhermentési kötvény	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	177 50
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	144 —
Osztrák járdék papírban	98 20
Osztrák járdék ezüstben	98 05
Osztrák járdék aranyban	118 90
Osztrák korona járdék	95 25
Osztrák államsorsjegyek	188 50
Osztrák magyar bank részvény	16 15
Magyar hitelbankrészvény	637 50
Osztrák hitelintézet részvény	620 25
Párisi vista	
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19 04
Németbirodalmi márka	
London vista	
20 márkás arany	25 46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XXXIV. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereséj tartalmaz készpénzben 442.900 korona összegben.

A főnyereséj 200.000 koronára rug.

A nyereséjkiutalásért a cs. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1901. évi december hó 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá lottójüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirada és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

221-1-10

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

JEGYZÉKE az

50,000 nyereséjnek.

Legnagyobb nyereséj a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
3 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
81700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
3900 " "	40

50,000 nyer. és jut. kor. összegben 13.160,000

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző tör-
 { postautalvánnyal küldöm } lendő
 { mellékelem bankjegyekben (bélyegekben) }

Pontos cím: _____

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsuült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

pénznyereséjnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) forint	— 75 vagyis	1.50 korona
egy negyed (1/4)	> 1.50	> 3.—
egy fél (1/2)	> 3.—	> 6.—
egy egész (1)	> 6.—	> 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 5-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.